

**REPÀS DE CIÈNCIES SOCIALS
PROVA DE RECUPERACIÓ I SÍNTESI
Curs 2013-2014**

Tema 0 INTRODUCCIÓ

- **Etapes de la prehistòria i de la història, dates i esdeveniments.**

ALTA EDAT MITJANA V al XII-XIII

Tema 1 L'EDAT MITJANA: BIZANCI, L'ISLAM I L'IMPERI CAROLINGI

I. BIZANTÍ

S. IV 395 dC.

S. XV 1453 dC

- Saber quan i per què va aparèixer l'imperi Bizantí al 395 dC, així com la cronologia i causa de la seua desaparició.
- Localitzar en un mapa mut la divisió de l'imperi romà d'orient i d'occident i les seues capitals.
- Localitzar sobre el mapa la màxima extensió que arribà a tindre l'imperi bizantí en temps de Justinia (posar noms Síria, Palestina, Egipte...)
- Identifica i situa cronològicament Justinia diguent els fets més importants d'aquest emperador.
- Contra quins pobles hagueren de lluitar els bizantins per a construir i mantindre el seu imperi?.
- Quina cultura era la base de la cultura bizantina?. Tres característiques de l'art i la cultura.
- Explica què és el Cisma d'Orient i l'església ortodoxa. Quines diferències i semblances hi ha entre l'església catòlica i l'ortodoxa?.

I. ISLÀMIC

S. VII- XIII

- Localitzar sobre el mapa els llocs dels orígens de l'Islam: P. Aràbiga, la Meca i Medina.
- Situar cronològicament i identificar amb dades Mahoma.
- Vocabulari: gihad, ramadà, Hègira, Alcorà, Ka`ba, sunna, sunnita i xiïta
- Localitzar sobre el mapa la màxima extensió de l'Islam entre els segles VII i VIII. Contra quins pobles hagueren de lluitar per a conquerir tants territoris?.
- Localitzar al mapa les tres capitals del califat.
- Vocabulari: califat, omeies, abbàsides, soc, medina
- 5 característiques de l'economia islàmica.
- 3 característiques del saber i la cultura de l'islam.

R. FRANC

S. VIII

I. CAR. S. IX
any 800

- Situa cronològicament el Regne Franc i identifica: Carles Martell, Batalla de Poitiers, Pipi el Breu.
- Situa cronològicament Carlemany i explica els fets polítics més importants d'este personatge.
- Localitzar al mapa l'imperi carolingi, Aquisgran i les marques. Quina va protegir-lo de l'Islam?.
- Tractat de Verdún: any i conseqüències

Tema 2 LA SOCIETAT FEUDAL. L'ART ROMÀNIC. LES CROADES

FEUDALISME

S. IX - XV

- Definir Feudalisme i saber cronologia (S. IX-X al XIV-XV) .
- Explicar les causes del seu origen.
- Societat feudal: definir societat estamental, representar-la gràficament, resumir les principals característiques del estaments.
- Característiques de la monarquia feudal i conseqüències.
- Economia feudal: Identificar la paraula feu i explicar les característiques de l'agricultura d'autosuficiència i les seues tècniques (rompuda, guaret, rotació) i cultius.
- Vocabulari: vassallatge, homenatge, investidura, serfs, benedictins, abadia de Cluny, pelegrinatges.

**ROMÀNIC
S. XI - XII**

**CROADES
XI - XII**

- El Romànic: Definició i cronologia .
- Citar característiques de l'arquitectura, l'escultura i pintura romànica.
- Sobre imatges mudes saber identificar les elements de l'arquitectura romànica.
- Les croades: Definició, cronologia i finalitat. Exemples

BAIXA EDAT MITJANA XII-XIII al XV

Fixa't que ara comences a estudiar la baixa edat mitjana. En esta nova fase es produeixen canvis importants en la manera de viure les persones, en l'economia, en les monarquies dels regnes europeus; però també para molta atenció als conflictes que van sorgir a l'Església. Fixa't i compara amb l'alta edat mitjana per tal de descobrir les diferències.

Tema 3 CIUTATS I REGNES MEDIEVALS. EL GÒTIC

CREIXEMENT DEMOGRÀFIC, EXPANSIÓ ECONÒMICA I URBANA, ENFORTIMENT DE LES MONARQUIES
S. XII - XIII - XIV (fins a 1348)

- En la baixa edat mitja es produeix un ressorgiment de les ciutats o burgs que va iniciar-se des de l'any 1000:
 - . Explica les causes que van produir este fet.
 - . Les ciutats van convertint-se en centres de poder. Cita les diverses activitats i funcions que realitzaven.
- En la baixa edat mitjana apareix un nou grup social - la burgesia - :
 - . Fes una llista de característiques pròpies. A quin estament social pertanyien?.
 - . Citar altres grups de població urbans.
 - . Diferències entre els camperols i els habitants de les ciutats.
 - . Què eren els Comuns i els Consells?. Explica les seues funcions.
 - . Nomena les ciutats medievals més poderoses d'Europa.
- L'economia en les ciutats:
 - . Activitat artesanal:
 - Principals manufactures que s'elaboraven als tallers.
 - Gremis: definició i funcions.
 - . Activitat comercial:
 - Definir: fires, hanses.
 - Indica la relació dels nobles i camperols amb el comerç de les ciutats.
 - Situar cronològicament estes dues formes de pagament i explicar en què consistien: barata i moneda.
 - Citar l'avantatge que oferia la moneda als regnes de la baixa edat mitjana.
 - . La Banca:
 - Origen i funcions
- Formes polítiques medievals:
 - . Què és la " Querella de les investidures". Explica les causes i conseqüències d'este fet.
 - . Recorda i completa este quadre de les potències polítiques medievals a Europa

ENTITATS POLÍTIQUES MEDIEVALS EN LLUITA PEL PODER I CONTROL DE LA CRISTIANDAT			
POTÈNCIES TRADICIONALS (alta E.M)		APARICIÓ DE NOVES POTÈNCIES (baixa E.M)	
Sacre Imperi Romà Germànic	Estats de l'Església	Ciutats - Estats: Repúbliques	Monarquies enfortides
(en poder de l'emperador)	(en poder del papa)	Posar exemples.	Explicar causes

- . Les monarquies es recolzaven en noves institucions polítiques entre elles destacaven les **Assemblees Parlamentàries o consultives**. Indica :
 - Noms a Espanya, Gran Bretanya i França.
 - Principals funcions.

GÒTIC
XIII al XV
Plenitud

- L' art Gòtic:
 - Definició i cronologia.
 - Citar característiques de l'arquitectura, l'escultura i pintura gòtica.
 - Sobre imatges mudes saber identificar els elements de l'arquitectura gòtica.

CRISI I
CONFLICTE
S. XIV i XV

- Crisi econòmica, demogràfica i conflictes:
 - . Per què a principis del segle XIV va acabar- se un cicle agrari positiu i les condicions de vida empioraren.
 - . Data de la Pesta Negra. Explica per què esta epidèmia va causar una catàstrofe demogràfica.
 - . Per què la Pesta Negra va causar conflictes.
- Definició: Guerra dels Cents Anys i Cisma d'Occident.

Tema 4 LA PENÍNSULA IBÈRICA ENTRE ELS SEGLES VIII i XII

ELS MUSULMANS VIII - XII

- Situació del regne visigot que va afavorir la invasió islàmica a la P. Ibèrica al 711
- **Al - Àndalus: definició, etapes i explicació** de les paraules indicades amb un asterisc.

ETAPES POLÍTIQUES D'AL-ANDALUS							
Emirat* dependent de Damasc		Emirat omeia* independent dels abàssides* de Bagdag		Califat * Màxim esplendor		Regnes Taifes * divisió i decadència	
711	—	756	Abderraman I *	929	Abderraman III *	1031	Almoravits *
756	—	929		1031	Almansor *	1492	Almohades * Paries* Granada*

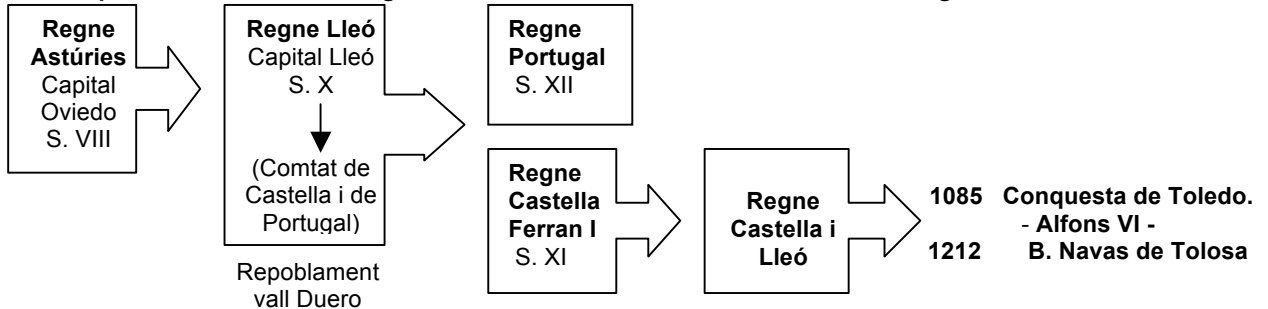
- **Societat:**
 - . Nomenar els tres grups ètnics musulmans que habitaven la península.
 - . Definir: mossàrabs
- **Economia:** aportacions dels musulmans a l'agricultura hispànica i producció artesanal.

Tema 5 LA EXPANSIÓ DELS REGNES CRISTIANS

- Definir: Reconquesta.
- **PRIMERS NUCLIS CRISTIANS**
 - . Situar al mapa mut de la península els primers nuclis cristians: Regne Astúries, comtats catalans, comtats aragonesos, Navarra.
 - . Identifica i relaciona amb el nucli cristià corresponent: 722 Covadonga, Pelagi, Roncesvalls, Marca Hispànica

EXPANSIÓ CRISTIANA I REPOBLAMENT

. Explicar la formació dels regnes cristians amb les idees fonamentals d'este gràfic:

- . Per què Sanç III el Gran de Navarra va ser un rei important?
- . Els comtats aragonesos al 1035 es van convertir en un regne. Què va aportar a aquest regne Alfons I el Bataller?.
- . Digues el fet més destacat de Borrell II i Ramón Berenguer IV als comtats catalans.
- . Què és la Corona d'Aragó?
- . Definir: repoblament, presura, furs, mudèjars

Tema 6 EL FINAL DE LA EDAT MITJANA A LA PENÍNSULA IBÈRICA (entre els segles XIII i XV)

CORONA DE CASTELLA

. Completa el quadre fent un llistat de fets que van fer estos reis per a completar la Reconquesta

Ferran III el Sant	
Alfons X el Savi	
Alfons XI	

. Al segle XIII els reis de Castella tenien més autoritat i volien donar unitat al regne. Què van fer per aconseguir-ho? (Regalies, Corts, Consell Reial, dret romà, dinastia Trastàmara...).

. Economia castellana:

- Resumir les idees bàsiques de l'economia utilitzant les paraules: agricultura, trashumància (definir), llana, Mesta (definir-la), Medina del Campo, Ferro.

CORONA D'ARAGÓ

. Fi de l'expansió de la Corona d'Aragó:

- Citar els nous territoris peninsulars annexionats al S. XIII a la Corona d'Aragó?. Qui va dirigir la conquesta?
- Localitzar sobre mapa mut del Mediterrani els territoris conquerits per la Corona d'Aragó al Mediterrani i escriure els seus noms.
- Explicar per què el govern dels regnes de la Corona d'Aragó era "pactista".

. Economia i societat:

- Digues característiques econòmiques dels territoris d'Aragó, Catalunya i València.
- Definir: Consolats del Mar
- Què eren els remences. Per què van sublevar-se.

. Conquesta de Xarq Al-Àndalus per Jaume I:

- Fases i cronologia de la conquesta. Per què València va ser un regne autònom?.

Explicar el repoblament i el repartiment

ELS CRISTIANS VIII - XII

ELS CRISTIANS XIII - XV

Preguntes sobre el **TEMA 2: L'Europa Feudal.**

- 1) Què es el **feudalisme**?
 - 2) El **poder** del **rei** en aquesta època, va augmentar o va disminuir? Per què?
 - 3) **Conseqüències** derivades del **Sistema Feudal**:
 - 4) Fes un esquema explicant les **característiques** dels senyors feudals:
 - 5) Què són les **relacions** de **dependència personal**? Explica-les:
 - 6) Què són les relacions de **vassallatge**?
 - 7) Explica les **relacions** entre els **senyors feudals** i els **cavallers**:
 - 8) Explica les **diferències** entre l'**alta** i **baixa noblesa**:
 - 9) Explica la **relació** entre els **senyors feudals** i els **camperols**:
 - 10) Explica en què consistia la cerimònia de **''homenatge''**:
 - 11) Què vol dir que la economia del feu era **autosuficient**?
 - 12) **Identificar**: castell, església, reserva, mansos, molí, pont.
 - 13) Quina era la utilitat del **castell** al feu?
 - 14) Explica la **organització** de la **terra** al feu:
 - 15) Explica les **tècniques agrícoles** utilitzades al feu:
 - 16) En què consisteix el **''guaret''**?
 - 17) Per què diem que la **societat** feudal era **estamental**?
 - 18) Completa aquesta graella:
Grup	Funció
Noblesa	
Camperols	
Clero	
- 19) Explica les **diferències** entre els grups de la societat feudal:
 - Estament privilegiat - Estament no privilegiat**
 - 20) Qui formava el estament de la **noblesa**?
 - 21) Quins **poders** tenien els **senyors feudals** als seus feus?
 - 22) Que vol dir que els **feus** eren **hereditaris**?
 - 23) Explica quins eren els **cavallers** i quines eren les seues **funcions**:
 - 24) Explica la diferència entre **clero secular** i clero **regular**:
 - 25) En què consistia el **treball** dels **monjos**?
 - 26) Què és el **clero**?
 - 27) Explica la **diferència** entre l'**alt clero** i el **baix clero**:
 - 28) Explica la **diferència** entre els **camperols lliures** i els **serfs**:
 - 29) Què és el **Teocentrisme**?
 - 30) Explica en què eren les **croades**:
 - 31) Explica en què consisteixen les **peregrinacions**, i quines eren les més importants a l'Edat Mitjana:
 - 32) Per què es va produir un **renaixement** de la cultura al segle XI?
 - 33) Explica dues **innovacions tècniques** d'aquesta època:
 - 34) Contesta:
 - a) què és el **romànic**?
 - b) en quins **segles** es va desenvolupar?
 - c) al voltant de què va sorgir?
 - d) a quina zona?
 - 35) Quines **obres** es varen construir al romànic?
 - 36) Enumera les principals **característiques** de l'**arquitectura** romànica:
 - 37) Què és un **contrafort**?
 - 38) Completa una graella amb **conceptes i elements arquitectònics** corresponents a una imatge de la Catedral de **Santiago de Compostela**, tal y com estava a l'època romànica:
 - 39) Explica la **diferència** que hi ha entre un **relleu** i una **escultura** de vult redó (escultura exempta):
 - 40) Completa un quadre sobre les característiques de l'**escultura romànica**:
 - 41) Què és la **pintura al fresc**?
 - 42) Enumera les **característiques** de la **pintura romànica**:
 - 43) Saber **comentar imatges** explicant:
 - a. quines característiques corresponen a una Verge d'estil romànic i a una d'estil gòtic:
 - b. identificar diferents edificis i explicar quins elements corresponen a un edifici romànic i a un edifici gòtic:
 - 44) Creus que es fàcil trobar esglésies romàniques a Espanya? ¿Per que?

Preguntes sobre el **TEMA 3: El renàixer urbà d'Europa.**

- 1) Durant els segles XII i XIII la **població** va augmentar o va disminuir? Per què?
- 2) Quines **novetats tècniques** es varen introduir?
- 3) Explica en que consisteix la **rotació triennial** de cultius:
- 4) Com eren les **ciutats** europees d'aquesta època?
- 5) Quin és l'**origen** de les ciutats d'aquesta època?
- 6) Completa el quadre sobre les funcions de les ciutats medievals:

Funció	Ciutats
Comercial	
Artisanal	
Seus de fires	
Cultural	

Administrativa	
Religiosa	

- 7) Què eren els **gremis**?
 8) Completa el quadre sobre el taller artesanal.

Membres	Funcions

- 9) Què eren les **fires**?
 10) Què és un **canvista**? A què va donar lloc?
 11) Nomena els **focus comercials** més importants d'aquesta època:
 12) Completa el quadre sobre els canvis en la societat feudal:

Grup	Canvis
Noblesa	
Clero	
Tercer Estat	Camperols
	Burgesia

- 13) Enumera els grups que es podien distingir dins de la **burgesia** en funció del seu poder adquisitiu:
 14) Què és una **ordre mendicant**?
 15) Com va evolucionar el **govern** de les **ciutats** en aquesta època?
 16) ¿Quins **òrgans** tenien les ciutats per al seu **govern**? Explica'ls:
 17) ¿Què és una "**carta de poblament**"?
 18) -En què consisteix la **monarquia hereditària**?
 19) -Què és el dret de **primogenitura**?
 20) Quines **mesures** van prendre els reis per **augmentar** el seu **poder**?
 21) Què era la "**Cúria Regia**"?
 22) Què eren les **Corts**?
 23) Què era el "**Tribunal de la Inquisició**"?
 24) Quins **problemes religiosos** sorgiren en aquesta època?
 25) Què **moviments** de **renovació espiritual** sorgiren? Explica'ls:
 26) Què eren les **ordres militars**? Explica-les ficant exemples:

- 27) Quin paper van prendre les **escoles** i les **universitats**?
 28) Explica els canvis en la **navegació**:
 29) Explica el naixement de la **imprensa**, data, inventor, lloc, conseqüències:
 30) Quina labor va fer "l'**Escola de Traductors de Toledo**"?
 31) Completa la frase:
 El **Gòtic** s'inicia en ____ al segle ____, i es desenvolupa a Europa entre els segles ____ i ____.
 32) Quins **edificis** s'alçaren en estil gòtic?
 33) Enumera les **característiques** de la **arquitectura gòtica**:
 34) Què és? un **pinacle**, una **rosassa**, un **arcbotant**, ...:
 35) Completa a un dibuix el nom de les seues diferents parts:
 36) A partir d'un edifici, per exemple la parròquia de "Santiago el Mayor de Membrilla", saber **identificar** si és un edifici d'estil romànic o gòtic, i saber explicar per què, en quins segles va ser construïda, ...
 37) Explica les característiques de l'**escultura gòtica**.
 38) Explica les característiques de la **pintura gòtica**.
 39) Col·loca en el seu lloc al dibuix d'una planta o un alçat d'un edifici: la nau central, les naus laterals, la volta de creueria, els contraforts, els arcbotants, els arcs apuntats, els pilars, els pinacles ...
 40) A partir de dues imatges de la Verge, saber **identificar** i explicar quina es la gòtica i quina la romànica i dir per què:
 41) A què es deu la **crisi** de la **població** de segle XIV? (1.348)
 42) Explica en què va consistir el **Cisma d'Occident** i com es va resoldre:
 43) Quins **canvis** s'experimentaren a **finals** de **segle XIV** i a principis del segle XV?